

	Verv	Oppmøte	Mobil	E-post
Konrad Kongshaug 6531 Averøy	Fylkesleder	Møtt	90856350	konradkongshaug@hotmail.com
Odd Bjarne Bjørdal , 6156 Ørsta	Nestleder	Møtt	95928731	oddbjarne.bjordal@tussa.com
Petter Melchior , 6214 Norddal	Styremedlem	Møtt	92283477	petter.melchior@gmail.com
Hilde Kjersem Kolberg , 6433 Hustad	Styremedlem	Møtt	90832134	hildekjersem@gmail.com
Anna Håland Berget , 6300 Åndalsnes	Styremedlem	Møtt	91522107	bergetann@hotmail.com
Audun Skjervøy , 6210 Valldal	1. vara	Møtt	99579175	audun@storstova.no
Liv Borghild Hildre , 6391 Tresfjord	Bygdekvinnelaget	Forfall	45435306	livborghild@gmail.com
Tor Olav K. Hanset , 6364 Vistdal	Bygdeungdomslaget	Forfall	99560790	t_olav@hotmail.com
Til orientering:				
Ole Henrik Rindli , 6364 Vistdal	2. vara		91126438	peola@live.no
Kristine Blindheim , 6040 Vigra	3. vara		92419201	kristine.blindheim@gmail.com
Sekretariatet				
Arnar Lyche	org-sjef	Møtt	41418871	arnar.lyche@bondelaget.no
Arild Erlien	rådgiver	Møtt	99726399	arild.erlien@bondelaget.no
Atle Frantzen	rådgiver	Møtt	90954787	atle.frantzen@bondelaget.no
Rose Bergslid	rådgiver	Møtt	93003808	rose.bergslid@bondelaget.no

Protokoll fra styremøte Møre og Romsdal Bondelag onsdag 23. september 2020 kl 10.30 – 16.00 på Felleskjøpets møterom i Molde

Digitale årsmøtet i Norges Bondelag

Utsendingene til det digitale årsmøtet i Norges Bondelag 30. september møtte kl 09.45 – 10.30 i møterommet for testing av Teams-oppkopling og SmartVote.

Jordbruksklynge i Midt-Norge

Styreleder i Midtnorsk Landbruksråd, **Jørn Magne Vaag**, deltok på styremøtet kl 11.00-12.30. Han presenterte og drøftet med styret etablering av jordbruksklynge i Midt-Norge.

Jordbruksklynge er et innovasjonsprogram. Planlegger et forprosjekt i regi av Oi Trøndersk Mat og Drikke. Målet med jordbruksklynge er å sikre verdiskapingen og styrke konkurranseevnen for primærprodusentene

Målet er å etablere et prosjekt/jordbruksklynge slik som innen skogbruk og havbruk, som har hentet ut mye offentlige midler til forskning og utvikling gjennom felles plattformer i klynger som NCE AquaTech og WoodWorks.

Gjennom samvirkemodellen har jordbruket i regionen vært godt organisert og gitt jordbruket muskler til å være motor i den regionale utviklingen. Men samvirkene har blitt nasjonale, det er tøff konkurranse i markedet, en rask teknologiutvikling og klimaendringer gjør at landbrukssamvirkene står overfor store og nye utfordringer. Derfor arbeides det nå bl.a. gjennom Midtnorsk Landbruksråd og Grønn Forskning med å rigge jordbrukslaget for å fylle dette behovet og gi næringa fornyet kraft. Det trengs et nav og et tilsvarende verktøy som innen skog og hav for å lykkes med den regionale utviklingen overfor jordbruksnæringa, FoU-miljøene og innovasjonsaktørene, og offentlige FoU-aktører og private investorer/bank.

Kommentert i styret: Styret er i utgangspunktet positiv til initiativ fra Trøndelag om å utrede nytten og muligheten av å etablere ei «landbruksklynge» i Midt-Norge. Første skritt på veien er å søke om finansiering av et forprosjekt, der også Møre og Romsdal er med. Ved å ta aktiv del i selve søknadsskrivingen og ha aktiv rolle i gjennomføringen av forprosjektet sikrer vi at eventuell nytte for Møre og Romsdal blir tilfredsstillende utredet. Målet med å etablere klyngen må være tydelig. Hvordan skal det arbeides og hva blir nytten for den enkelte bonde?

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse: Fannestrandveien 63. 6415 Molde	Besøksadresse: Fannestrandveien 63. Molde (Felleskjøpet)	Telefon: 71 20 28 90	Mobil: 41 41 88 71	E-postadresse: More.romsdal@bondelaget.no
Møre og Romsdal Bondelag Bondelagets Servicekontor AS	Org.nr.: 939678670 Org.nr.: 985063001 MVA	Bankkonto:	8101.05.12891	Internet: www.bondelaget.no/moreogromsdal

Faste saker for styret i Møre og Romsdal Bondelag:**1/2020 Godkjenning av sakliste**

Vedtak: Innkalling og sakliste godkjent

2/2020 Godkjenning av protokoll fra styremøte 28. mai 2020

VEDLEGG: Protokoll 28. mai tidligere utsendt til godkjenning

Vedtak: Protokoll fra styremøte 1. april godkjent

3/2020 Medlemsutvikling og medlemsverving

Medlemstall pr 01/01-2020: 2.992

Medlemstall pr. 16/09-2020: 2.909

Endring hittil i 2020: - 83

Nyinnmeldte hittil i 2020: 42

Fra 1. januar 2020 gikk Halså Bondelag over til Trøndelag (62 medlemmer pr 31. des 2019) og Hornindal Bondelag gikk over til Møre og Romsdal (85 medlemmer pr 31. des 2019)

	Medlemsutvikling 1. jan – 16. sept 2020	Antall pr. 01.01.2020	Antall pr. 16.09.2020	Utmeldte	Døde	Nye
8150201	Molde Bondelag	138	134	6	0	2
8151101	Vanylven Bondelag	74	73	2	0	1
8151105	Rovde Bondelag	23	23	0	0	0
8151501	Vestre Sunnmøre Bondelag	69	66	4	1	1
8151901	Volda Og Dalsfjord Bondelag	55	54	2	0	1
8151903	Austefjord og Bjørke Bondelag	63	63	1	0	1
8151904	Hornindal Bondelag	85	86	2	1	3
8152001	Ørsta Bondelag	90	87	3	0	0
8152005	Hjørundfjord Bondelag	56	54	2	0	0
8152301	Ørskog Bondelag	38	35	3	0	0
8152401	Eidsdal og Norddal Bondelag	44	45	1	1	2
8152402	Indre Storfjord Bondelag	75	75	1	0	1
8152501	Stranda Bondelag	57	54	3	0	0
8152502	Sunnlyven Bondelag	64	63	2	0	1
8152504	Liabygda Bondelag	16	15	1	0	0
8152801	Sykkylven Bondelag	91	87	6	0	2
8152901	Skodje Bondelag	55	50	6	0	1
8153201	Giske Bondelag	59	58	3	0	2
8153401	Hildre Og Vatne Bondelag	37	34	4	0	1
8153406	Ytre Haram Bondelag	43	42	2	0	1
8153501	Vestnes Bondelag	112	111	2	0	1
8153907	Rauma Bondelag	160	152	9	1	1
8154301	Nesset Bondelag	72	66	8	0	2
8154501	Midsund Bondelag	24	23	2	0	1
8154601	Harøy og Fjørtoft Bondelag	19	18	1	0	0
8154701	Gossen Bondelag	50	46	4	1	0
8154801	Hustadvika Bondelag	200	198	6	1	4
8154802	Hustad Bondelag	84	77	7	0	0
8155403	Averøy Bondelag	130	131	3	1	4
8155601	Frei Bondelag	23	23	0	0	0
8155701	Gjemnes Bondelag	144	143	2	1	1
8156001	Straumsnes og Tingvoll Bondelag	164	159	6	0	1
8156301	Sunnadal Bondelag	153	148	7	2	2
8156601	Surnadal Bondelag	209	203	8	3	2
8156602	Todalen Bondelag	42	42	0	0	0
8156901	Aure Bondelag	116	114	5	0	3
8157301	Smøla Bondelag	54	53	1	0	0
8159901	Direkte Medlem Av Fylkeslaget	4	4	0	0	0
	Totalt	2 992	2 909	125	13	42

Kommentert i styret:

Ha fokus på verving blant sauebønder og aktive bønder

Organisasjonsprosenten går opp – større nedgang blant antall søknader produksjonstilskudd enn nedgang i antall bruksmedlemmer i Bondelaget.

Minne om å verve ved generasjonsskifte

4/2020: Referat fra møter og arrangementer (siden siste styremøte 28. mai 2020)

3. juni: Partnerskap landbruk. Fylkeshuset. Molde. Konrad Kongshaug. Arnar Lyche
Saker:

- Rapportering: Korleis er aktiviteten? Status virkemiddelbruk så langt i 2020: Innovasjon Norge, Fylkesmannen, Fylkeskommunen
- Drøfting: Korleis mobilisere til forskning og spreing av kunnskap? (Jf. innspel frå Bondelaget) Vidare engasjement i Grøn forskning i Midt-Norge? Eller bli ein del av kompetansemeklarordninga?
- Jordbruksoppgjæret 2020 – verknader for Møre og Romsdal?
- Klimatiltak i landbruket – innspel frå Bondelaget

10. og 11. juni: Årsmøtet i Norges Bondelag utsatt

På grunn av Koronaviruset og de begrensninger som settes på grunn av det, vedtok styret i Norges Bondelag å utsette representantskapsmøtet og årsmøtet 9.-11. juni. Så snart situasjonen tilsa det, ville det bli vurdert et nytt tidspunkt for gjennomføring av årsmøtet i 2020. Utsettelsen betyr at nåværende styret sitter i sine posisjoner inntil årsmøtet er avholdt og nytt styre er valgt.

11. juni: Kontorutferd, Giske

Fylkeskontoret på sin årlige kontorutferd. Innom Alnes fyr. Besøk hos Ørjan, Margrethe og Odd Christian Stenerud på Godøya. Besøk hos Blindheim samdrift på Vigra.

12. juni: Møte med Høyre. Konrad Kongshaug. Arnar Lyche, Rose Bergslid.

Møte med landbruksnettverket i Høyre. Initiativet kom fra Bondelaget, men det var Høyre som inviterte til Teams-møte. Tema var Rødt kjøtt og klima med presentasjon av Rose og Arnar. Konrad fortalte om egen gårdsdrift og landbrukspolitikk sett fra Møre og Romsdal. Deretter var det spørsmål og diskusjon. Tilbakemeldingen fra lederen i Nettverket Guro Angell Gimse var gode. Mye informasjon som var ny for dem.

25. juni: Lederkonferanse Norges Bondelag. Gardermoen. Konrad Kongshaug Arnar Lyche

Følgende temaer ble drøftet: Veien videre etter jordbruksforhandlingene. Ny kunnskap fra budsjettnemnda. Landbrukets håndtering av koronasituasjonen. Klimakur 2030
Til lederkonferansen invitert medlemmer av Norges Bondelags representantskap, lederne av faste utvalg, ansatte ledere i landbrukssamvirkets bedrifter og Norges Bondelags organisasjonssjefer og administrasjonen.

7.juli: Skypemøte mellom grunneigarar i Trollheimen og leiinga i Norges Bondelag.

Oddvar Mikkelsen, Atle Frantzen

Med utgangspunkt i Norges Bondelag sitt høyringssvar på saka som gjeld forslag om å ta inn samar sin konsultasjonsrett i Samelova, ble det invitert til skypemøte mellom representantar for grunneigarar i Trollheimen og den sentrale leiinga i NB. Møtet bidro til å klargjere NB og grunneigarane sine synspunkt.

18.-19. august: Korona-avlyst org.-sjeftsamling i Bondelaget.

Norges Bondelag hadde planlagt sin årlige samling i august for organisasjonssjefene lagt til Møre og Romsdal, med gårdsbesøk hos Arnar Magnus Aasen, Tingvoll, på Norsøk, overnatting på Renndølsetra i Innerdalen, besøk i Angvika og hos Gunnerød på Istad i Molde.

20. – 21. august: Møter i rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge. Holdt på Lesja, Verma og Tingvoll.

Fra Møre og Romsdal Bondelag møtte styremedlem Anna Håland Berget på Lesja og Verma 20. august, årsmøteordfører Oddvar Mikkelsen på Tingvoll 21. august og rådgiver Atle Frantzen begge dager.

20.august var det møte mellom nemndene i region 3 og region 6 på Bjorliheimen. Deretter hadde nemnda i region 6 møter på Verma i Møre og Romsdal.

21.august hadde rovviltnemnda i region 6 Midt møte på Økoparken i Tingvoll kommune. Møtene var en kombinasjon av at den nye nemnda ønsker å bli kjent med Møre og Romsdal, samt ønske fra nemnda i Region 3 om å ha felles møte med Region 6 for å bli bedre kjent med felles utfordringer. Det var fylkesmannen i Møre og Romsdal/rovviltnemnda som var arrangør og som inviterte deltakere.

Skriftelig referat frå Atle Frantzen:

OPPSUMMERING MØTER ROVVILTNEMNDA 20.-21.8.2020

Er halde møte i nemnda i kombinasjon med «bli kjent-tur» og dialogmøter på følgjande måte:

Torsdag 20.8.

- Kl 11.30-15.00 Bjorliheimen, Lesja Ope felles møte med nemndene i Region 3 og 6
I tillegg var beitelagsleiarar i Lesja, Rauma og Fjord særleg invitert, saman med kommunal forvaltning, fylkesmennene, m.v. Det vart orientert om radiobjølleprosjekt, beiteressurskartlegging, erfaringar i Ulvådalen, m.v., med påfølgjande erfaringsutveksling.
- Kl 15.15 – 16.15 Brude, Verma Besøk hos Harry Brude
Orientering om familiens sauehald, erfaringar knytta til rovdyr og ulike tiltak.
- Kl 16.30-17.30 Sagelva vasskraftsenter, Brøste, Verma Møte med Rauma og Fjord kommunar, beitelag, SNO, m.v. Orientering og diskusjon.

Fredag 21.8. Økoparken, Tingvoll

- **09.00-10.00: Møte i Rovviltnemnda**
- **10.00-14.00: Dialogmøte med beitebrukarar og kommunar (Tingvoll, Sunndal, Surnadal, Molde)** Tema var m.a. Gaupeprosjektet i Tingvoll, Utvalde kulturlandskap og rovvilt i Sunndal, Utfordringar i Trollheimen, Sjukdom hos lam på utmarksbeite.

Oppsummering

- Stor samstemt enighet om at hovedutfordringa er å få bestandsnivået for jerv ned på fastsett mål.

- Klare signal frå nemnda om at ein ønskjer å redusera bestanden av jerv, men at nemnda ikkje har tilgjengeleg tilstrekkeleg verkemidlar, og at det politisk er vanskeleg å få til endringar.

- Interesse i nemnda for å følgja opp dei utfordringar knytt til bestandsregistrering som kjem til syne i Tingvoll.

- Det vart synleggjort at sentral landbruksforvaltning (LMD og Ldir) ikkje blir høyrte og tatt med på råd i saker som gjeld rovvilt-beitedyr.

- Kristin Sørheim vil gjerne ha møte med MRBL for å drøfta utfordringar på sektoren.

- Beitenæringa (rovviltutvalet) i Sunndal vil gjerne ha internt møte med bondelaget for å drøfta utfordringar og erfaringar.

Kommentert i styret:

Logg saker Rovvilt – beitedyr 1.juni - 10. september og oversikt over dokumentasjon av jerv i Møre og Romsdal v/SNO 30.juni – 10. september var ettersendt og utdelt på styremøtet.

Atle Frantzen orienterte på styremøtet.

23. august: Avlyst Åpen Gård

Åpen Gård er Bondelagets største publikumsarrangement. I år ble Åpen Gård annerledes enn det en er vant til på grunn av koronasituasjonen. Norges Bondelag laget søndag 23. august en digital utgave av Åpen Gård med både livesending og forhåndsproduserte innslag. Men ingen av disse var fra Møre og Romsdal.

24. august: Arbeidsmøte om EØS-seminar. Bondelagskontoret. Molde. Arnar Lyche
Møte med Nei til EU i Møre og Romsdal ved fylkesleder Lars Dahle og tidligere fylkesleder Ole Kvalheim

27. august: Møte i arbeidsutvalget Midtnorsk landbruksråd. Skype. Hilde Kjersem Kolberg
Saker: Samarbeidsrådene – forespørsel om medfinansiering i forskingsprosjekt, møteplan høst 2020, årsmøte 2020, Prosjekt MNL - videre arbeid med kommunikasjon, Jordbruksklynge Midt-Norge

4. september: Korona-AVLYST fagseminar på Dyrgoddagene

Dyregod på Batnfjordsøra i Gjemnes 4.-6. september ble i juni avlyst p.g.a. korona. Men det ble fram til midten av august arbeidet med å holde et fagseminar om «Norsk mat på norske ressurser» fredag 4. september.

Dyregod som arrangør fikk med seg Bondelaget, Nortura, Tine og Felleskjøpet som samarbeidspartnere og holdt flere planleggingsmøter. Mye av programmet og innledere var på plass da også dette seminaret ble avlyst i august. Bl.a. var styreleder Trine Hasvang Vaag, Nortura, Harald Volden, Tine, Øystein Haga Kaldahl, Felleskjøpet og fylkesleder Bondelaget, Konrad Kongshaug, på plass, og det ble arbeidet med en fra styret i Norges Bondelag.

16. september: Møte om landbrukskonferansen 2021. Bondelagskontoret. Molde

Konferansen holdes fredag 5. mars i bankettsalen på Alexandra Hotell i Molde.

Deltakere: Brit-Kari Hauger (Fylkesmannen), Eli Sæther (Småbrukarlaget), og Arild Erlien, Atle Frantzen, Rose Bergslid og Arnar Lyche (Bondelaget)

17. september: Møte med Grønn Forskning. Fylkeshuset. Molde. Arnar Lyche

Åslaug Hennissen i Grønn Forskning og Fylkesmannen i Møre og Romsdal holder møte med Bondelaget og Småbrukarlaget om Grønn Forskning og mulighetene for å koble det opp mot kompetansemeglerordninga. Fylkeskommunen orienterer for midlene til næringsutvikling, rekruttering og kompetanseheving. Agenda:

- Hva er Grønn Forskning? Hva er oppnådd og vegen videre
- Nettverk/utvikling av ei jordbruksklynge i Trøndelag
- Er kompetansemegling noe for jordbruket i Møre og Romsdal
- Diskusjon og vegen videre

18. september: Arbeiderpartiet på gårdsbesøk hos fylkesleder Konrad Kongshaug. Arnar Lyche, Rose Bergslid

Møre og Romsdal Bondelag inviterte fylkesleder i Arbeiderpartiet, fylkesvaraordfører og mulig stortingskandidat Per Vidar Kjølmoen på gårdsbesøk til bondelagsleder Konrad Kongshaug på Averøya. Et hovedtema vil bli redusert kjøttspising som klimatiltak. Hva mener Arbeiderpartiet om det? I rapporten Klimakur 2030 fra Miljødirektoratet omtales redusert kjøttspising som et av de aller mest kostnadseffektive klimatiltakene.

17. september: Møte i skoleutvalget Gjermundnes, Skype. Anna Håland Berget

Møtet drøftet fylkesstrategi for tilbud i videregående opplæring 2021-2024. I utsendt høringsdokument var det foreslått at Vg2 anleggsgartner ikke blir et tilbud ved skolen fra skoleåret 2021/2022.

Skoleutvalget påpeker i vedtak at Vg2 anleggsgartner er eneste klassen i Møre og Romsdal med dette tilbudet. Etterspørselen etter anleggsgartnerne er stigende proporsjonalt med velstandsutviklinga. Skolen har anlegg og kompetanse for å tilby dette tilbudet, og bør få det også framover.

5/2020 Representasjon, invitasjon og planlegging av nye møter og arrangement

Dato/Månad	Tiltak/Arrangement	Stad	Deltakarar/Ansvarlege
23. september	Fylkesstyremøte		Styret
24. oktober	Temadag Eigarskifte	Alexandra Molde	
Innan 31. okt	Årsmøter i lokallaga		Medlemmene/lokallaga
13.-14. november	Leiarmøte M&R Bondelag	Ørsta	Lokallagsstyra og fylkeslag
20. november	Søknad Aktivt Lokallagsmidlar		Lokallaga
23.-25. november	Skattekurs	Alexandra Molde	Samarb. rekneskapskontor
8.-9. desember	Fylkesstyremøte		Styret
2021: Januar	Fylkesstyremøte		Styret
Jan	Frist for lokallaga forslag til valnemnda		
jan / feb.	Møter i valnemnda		
ca. 1. feb	Lokallaga frist sende inn saker til årsmøtet		
Feb	Fylkesstyremøte (årsmeld/rekneskap)		Styret
Feb	Lokallaga frist uttale jordbruksavtala		
1. mars	Kontingentforfall		
Mars	Fylkesstyremøte (handsame jordbr.avtala)		Styret og samvirkerepr
5. mars	Næringskonferanse	Alexandra Molde	Landbruksinteresserte
5.-6. mars	Årsmøte M&R Bondelag	Alexandra Molde	Lokallaga, fylkeslaget

29. september: Møte i skoleutvalget Gjermundnes, Skype. Anna Håland Berget
Saker: Orientering om Skuleutvalet. Orienteringar om elev og klassetal 20/21. Val av elevråd.
Organisering av leing og administrasjon i perioden ass. rektor vil være ute i permisjon.
Justering av organisasjonsplan.

29. september: Digitalt representantskapsmøte i Norges Bondelag. Konrad Kongshaug.
Arnar Lyche

30. september: Digitalt årsmøte i Norges Bondelag – se SAK 21/2020
Årsmøtet skulle etter planen holdes fysisk 30. september og 1. oktober 2020 på Scandic Lillehammer Hotel.

1.oktober: Oppfølgingsmøte ny rovviltnemnd og arbeidsmøte med Kristin Sørheim.
Bondelagskontoret kl 11.00
Inviterte tillitsvalgte i Bondelaget: Konrad Kongshaug, Odd Bjarne Bjørdal, Anna Håland Berget, Audun Skjervøy, Oddvar Mikkelsen, Atle Frantzen
Arbeidet i den nye rovviltnemnda er utfordrande. Kristin Sørheim, Tingvoll, er oppnevnt som ny representant i nemnda, saman med nye representantar frå Trøndelag.
Møtet vil ha fokus på dei utfordringane som nemnda har, kva vi bør forventta av nemnda og kva som blir forventta av oss. Kristin Sørheim bør få tilbakemelding frå oss på kva saker/oppgåver som er viktige, og vi bør sjå nærare på kva vi kan gjera ut frå den situasjonen som er her hos oss.

24. oktober: Temadag Eigarskifte
Ny temadag er fastsatt til lørdag 24. oktober på Hotell Alexandra i Molde etter at det ble avlyst 28. mars p.g.a. koronasituasjonen. Da hadde vi 44 påmeldte. Bondelagets samarbeidsadvokat Ole H. Rødstøl står for det faglige innholdet.

13.-14. november: Ledermøte i M&R Bondelag Holdes på Hotell Ivar Aasen i Ørsta

8. og 9. desember: To-dagers styremøte i M&R Bondelag

5.-6. februar 2021: Samling for unge bønder

Med alle mulege forbehold om utviklinga av coronasituasjonen og verknader av dette er et foreløpige forslag for Samling for unge bønder i 2021 lagt til Herøy/Ulstein/Hareid fredag 5. og lørdag 6. februar 2021.

Overnatting: Christineborg Gjestehus, Runde, Herøy.

Dette vil føye seg inn i mønsteret etter at vi var på Ytre Nordmøre i fjor og i Ytre Romsdal i år.

6/2020 Andre saker

6. 1. Saker fra Bygdekvinnelaget

6.2. Saker fra Bygdeungdomslaget

6.3. Kvoteleie - hva er veien videre?

Fylkesleder og organisasjonssjef sendte 16. juli følgende brev til Næringspolitisk avdeling i Norges Bondelag:

I desember i fjor sendte Bondelaget ut høringssak om melkekvoteleie og fylkeslagene fikk svarfrist 13. mars i år. I vårt fylke ble det brukt mye tid og tankevirksomhet i forbindelse med høringen. Saken ble utredet på fylkeskontoret og lokallagene ble spurt om å komme med innspill. Deretter ble endelig høringssvar framlagt og behandlet i styret.

Møre og Romsdal Bondelag har stort engasjement i denne saken og etterspør nå oppsummering av høringssvarene og informasjon om veien videre.

Fylkeslaget mottok 18. august dette svaret fra Norges Bondelag:

Viser til deres brev til næringspolitisk avdeling. Kvoteleie var et omfattende tema i organisasjonen i vinter. Saken ble først reist på årsmøtet i fjor, der årsmøtet ba om styret i Norges Bondelag jobbe med konkrete tiltak for å begrense utbredelsen av spekulasjon med melkekvoter. Årsmøtet ba spesielt om at styret utreder og vurderer 5 tiltak. Gjennom et høringsnotat utarbeidet av administrasjonen ble de 5 tiltakene drøftet og det ble gitt foreløpige anbefalinger til de ulike forslagene. Styret i Norges Bondelag tok ikke stilling til anbefalingene fra administrasjonen, men ba om innspill fra organisasjonen før endelig behandling i styret.

Alle fylkeslagene har gitt innspill til høringsnotatene. Innspillene er foreløpig skjematisk oppsummert i vedlagte regneark. Samtidig som innspillene kom inn, stengte Norge ned som følge av Coronapandemien. Om denne ekstraordinære situasjonen ikke hadde inntruffet, ville prosessen vært at styret i Norges Bondelag på styremøtet i slutten av mars gikk gjennom utredningen og høringssvarene, og trakk konklusjoner til hvilken holdning Norges Bondelag har til de 5 tiltakene, evt andre momenter som har kommet fram gjennom høringsrunden. Deretter kunne forhandlingsutvalget lagt dette til grunn som posisjoner i Norges Bondelags kravdokument til jordbruksoppgjøret 2020. Dette måtte i neste omgang samordnes med kravdokument fra Norsk Bonde- og småbrukarlag til «Jordbrukets krav» og bli brakt inn for Staten i vårens forhandlinger.

Pga coronasituasjonen ble det ikke gjennomført tradisjonelle jordbruksforhandlinger i år. I stedet ble det forenklete forhandlinger i vår, der antall tema var svært begrenset. Spørsmål omkring kvoteleie ble derfor ikke brakt opp som tema under årets forhandlinger. Gjennom høringsprosessen har vi imidlertid et godt bilde av hva fylkeslagene mener om de 5 tiltakene årsmøtet pekte på. Den spesielle og ukjente situasjonen korona også ga for landbruket, førte til at vi ble nødt til å sette ressursene inn på dette. Styret i Norges Bondelag har derfor ikke foretatt noen endelig behandling av denne saken. Næringspolitisk avdeling vil i løpet av høsten/vinteren fremme en sak for styret, der de får presentert høringssvarene fra alle fylkene, og mulighet for å diskutere hva Norges Bondelag bør mene i denne saken (slik en ville ha gjort i våres om ikke coronasituasjonen hadde oppstått). På bakgrunn av styrets vedtak, kan Norges Bondelag bringe problemstillingen med forslag til løsninger inn for jordbruksforhandlingene 2021.

6.4. Ny lokal forskrift om utvidet båndtvang i Tingvoll kommune

E-post 22. juli fra leder i Straumsnes og Tingvoll Bondelag er tidligere videresendt til fylkesstyret til orientering.

Det lokale Bondelaget sendte brev til Tingvoll kommune i fjor høst med ønske om utvidet båndtvang for hund i Tingvoll. Delvis for å harmonere med nabokommunen Sunndal i tilgrensende beiteområder og delvis for å sikre beitedyr i de mange områdene med stikk-ut turer og andre turstier i Tingvoll. De har samarbeidet med kommunen gjennom Tingvoll Landbruksråd i utforming av forskrifta.

Den nye lokale forskriften med utvidet båndtvang i kommunen er nå iverksatt, og lagt ut på hjemmesiden til kommunen.

6.5. NORSØK Rapport nr 9 2020 Møkk og miljø - Hjemmeside 25. august 2020:

Det er svært mye å tjene på å øke effektiviteten i arbeidet med husdyrgjødsel der det er mulig, viser en fersk Norsøk-rapport om møkk og miljø. Prosjektet har sett på bedre bruk av husdyrgjødsel til beste for bonde, økonomi og miljø.

Det påpekes at når 5000 m³ med husdyrgjødsel skal fordeles på 60 skifter fordelt over flere bygder blir det lange og mange dager med møkkakjøring. Dette er hverdagen for mange bønder som har satsa stort på melkeproduksjon.

Prosjektet er finansiert av Forskningsmidlene for jordbruk og matindustri. I tillegg har Møre og Romsdal Bondelag i lag med NORSØK, Fylkesmannen i Møre og Romsdal og prosjekt Klimasmart Landbruk deltatt med egeninnsats. Formålet med prosjektet er å se på redusert tidsbruk, økt lønnsomhet og redusert belastning på klima- og miljø som følge av mer effektiv håndtering av husdyrgjødsel. Forfatter av rapporten er rådgiver ved Norsk senter for økologisk landbruk (NORSØK) på Tingvoll, Rose Bergslid, som også er rådgiver i Møre og Romsdal Bondelag.

Hele rapporten er lagt ut på M&R Bondelags hjemmeside og på www.agropub.no -

6.6. Rapport – Fossilfrie landbruksmaskiner i Møre og Romsdal

Møre og Romsdal fylkeskommune har – i samarbeid med NORSØK på Tingvoll, Landbruk Nordvest og Møre og Romsdal Bondelag, bestilt en utredning om fossilfrie landbruksmaskiner. Det var Vista Analyse som fikk oppdraget og endelig rapport ble sendt fylkesstyret på e-post 3. juli.

Rapporten har tatt for seg interesse og potensiale for omlegging fra diesel til lav- og nullutslippsdrivstoff i landbruksmaskiner. Målet var å kartlegge mulighetene til å redusere utslippene knyttet til landbruksmaskiner på relativt kort sikt, dvs. de nærmeste årene og fram til 2030.

Organisasjonssjef Arnar Lyche i Bondelaget har vært behjelpelig med å skaffe kontakter blant gårdbrukere i fylket. Det er gjennomført intervjuer med seks gårdbrukere i Møre og Romsdal. Dette er produsenter av melk, storfekjøtt, gris og sau. De er en blanding av store og små produsenter pluss en i samdrift.

I sammendrag og konklusjoner skrives følgende:

Det vil ennå ta noen år før lav- eller utslippsfrie traktorer er tilgjengelige med aktuelle modeller og i et slikt omfang at det vil være interessant for jordbrukerne å ta dem i bruk. Kort brukstid mellom hver lading vil sammen med økte kostnader sannsynligvis være de viktigste barrierene mot å ta i bruk elektriske traktorer. Når større eltraktorer kommer på markedet kan Møre og Romsdal ta sikte på å bli et pilotfylke for å teste ut bruk av slike traktorer under ulike forhold.

6.6 Undersøkelse blant lokallagstillitsvalgte 2020

Vedlegg: Oppsummering av svar fra tillitsvalgte i Møre og Romsdal

Våren 2020 ble det gjennomført en spørreundersøkelse blant tillitsvalgte på lokallagsnivå i Bondelaget. Undersøkelsen var åpen i perioden 23. april til 8. juni. Den ble sendt til ca. 2600 respondenter, hvorav ca. 700 svarte. På landsplan gir det en svarprosent på 27, og en feilmargin på 3%.

Blant tillitsvalgte i Møre og Romsdal Bondelag var det **54 svar**, som er **svarprosent på 25,2**.

Undersøkelsen tok opp følgende tema:

- Informasjon og lokallagsarbeid i koronasituasjonen
- Tekniske løsninger for lokallaga (Mitt lokallag)
- Medlemsverving
- Personvern
- Å være tillitsvalgt i Bondelaget (sammenligning med undersøkelse foretatt i forbindelse med mastergradsoppgave i 2012)

Undersøkelsen ble gjort både som et ledd i arbeidet med Vi bygger Bondelaget, og som en del av organisasjonens løpende arbeid overfor lokallaga. Svarene gir viktig informasjon til administrasjonen om hva som fungerer bra og hva som kan forbedres og jobbes mer med. Svarene brukes i arbeidet mot lokallaga. Det er ønskelig å gjøre denne undersøkelsen jevnlig (annethvert år), der noen av spørsmålene gjentas for å se utvikling over tid.

6.7. Ledig stilling som organisasjonssjef i Møre og Romsdal

Norges Bondelag søker etter ny organisasjonssjef ved fylkeskontoret i Møre og Romsdal. Stillingen ble utlyst 25. august, og med søknadsfrist 15. september.

Arnar Lyche har sagt opp sin stilling som organisasjonssjef fra 1. desember og senest slutt ved årsskiftet. Han går da fullt inn i det nyetablerte ullselskapet Tingvoll Ull AS, som han har vært med på å organisere og finansiere opp.

Også rådgiver Rose Bergslid har sagt opp sin 50 prosent stilling i Bondelaget fra samme dato, og går inn i Tingvoll Ull AS i halv stilling.

Arnar Lyche sendte følgende melding til fylkesstyret og Norges Bondelag 20. august:

I snart fire år har jeg arbeidet på si med å utvikle en forretningside med utgangspunkt i farget ull. Det startet med at jeg som fersk sauebonde fikk betalt ca. 900 kroner for 230 kg farget ull som jeg leverte til Nortura. Det er et stort økonomisk underskuddsprosjekt at sauene har ull på kroppen. Omtrent samtidig var jeg to turer på Island og fikk se hvordan islendingene spinner tråd fra sine sauer og produserer nydelige ullprodukter som selges over alt på Island. Noe slikt må også være mulig i Norge, tenkte jeg.

Et etablererstipend fra Innovasjon Norge delfinansierte et forprosjekt som gikk over 3 år og ble avsluttet i oktober i fjor. Fra da av har jeg arbeidet målbevisst for å etablere og finansiere opp ett ullselskap. Jeg inviterte med Rose, som var tungt involvert i forprosjektet, og rett før jul etablerte vi Tingvoll Ull AS. I løpet av vinteren og våren har vi fått to solide investorer på plass og bedriftsutviklingstilskudd fra Innovasjon Norge. Det betyr full satsing og at både Rose og jeg sier opp våre jobber i Bondelaget fra 1. september. Fra da av gjelder tre måneders oppsigelse og seinest slutt ved årsskiftet.

Det er ikke med lett hjerte jeg slutter i Bondelaget. Å bygge et slagkraftig Bondelag i Møre og Romsdal er noe jeg virkelig brenner for. Det har vært utrolig inspirerende å oppleve og samarbeide med alle de dyktige og hyggelige folka – både i fylkesstyret og i lokallagene. Alle dere som sitter i fylkesstyret er «tungvektere» hver for dere og til sammen er dere knallsterke. I tillegg er det en mengde toppfolk som leder lokallagene og sitter i ulike styrer rundt omkring. Møre og Romsdal Bondelag er et vinnerlag.

Konrad ble orientert om Rose og min beslutning i slutten av juni og han og jeg har allerede hatt et innledende møte med generalsekretæren og personalsjefen om hvordan skaffe til veie etterfølgere på bondelagskontoret i Møre og Romsdal.

For den som er interessert legger jeg ved firmapresentasjonen vår. Alle ullplaggene som er avbildet er strikket av naturfarget ull fra mine sauer. Ulla ble sortert i 9 ulike farger og garnet er spunnet ved Selbu Spinneri. Som en del av forprosjektet ble det gjennomført en strikkedugnad der bestillingen var 1) maks tre farger, 2) eventuelt mønster tar utgangspunkt i logoen og 3) skinnlappen med logo skal sys på genseren. Ellers frie tøyler.

Med vennlig hilsen Arnar Lyche, Organisasjonssjef

6.8. Møter om veterinærvaktstrukturen i Averøy, Fræna, Gjemnes og Molde veterinærdistrikt

Vedlegg: Referat/oppsummering fra møte 6. august på Skarstua

Bakgrunn

I brev til Landbruksdirektoratet fra veterinærer i gamle Fræna kommune, datert 4. november 2019, ber veterinærene om at det gjøres en ny vurdering av den kommunale veterinærvakta i distriktet. De viser til brev fra Landbruksdirektoratet om kommunale vakt-distrikter, datert 14.10.2019, der det ble slått fast at eksisterende vaktområder skal beholdes uendret i alle fylker med unntak av Nordland og Hordaland.

Tidligere Fræna kommune og Averøy kommune utgjør et vaktområde, mens tidligere Eide kommune, Gjemnes kommune og Kristiansund kommune utgjør et annet vaktområde. Veterinærene *stiller seg uforstående til at Landbruksdirektoratet ikke synes å ha lagt vekt på kommunesammenslåing og vesentlige endringer i infrastruktur i distriktet* da veterinære vakt-distrikter ble evaluert. De ber derfor Landbruksdirektoratet, i samråd med Fylkesmannen i Møre og Romsdal, gjøre en ny vurdering av den kommunale veterinærvakta i distriktet. Dette er bakgrunnen for at Landbruksdirektoratet inviterer til møte om saken 25. august.

I ettertid har vaktområdet som utgjør Molde kommune - før kommunesammenslåingen, tidligere Midsund kommune og Aukra kommune fått problemer med å dekke behovet for veterinærvakt. For tiden er det kun en veterinær som kjører vakt og han er egentlig pensjonist. Derfor er dette vaktområdet, samt vaktområdet i tidligere Nasset kommune innkalt til samme møte.

Fylkesmannen/kommunene ønsker å høre hva Møre og Romsdal Bondelag og Møre og Romsdal Bonde og Småbrukarlag – som skal arbeide for det beste for hele fylket, tenker om saken.

Følgende møter er holdt:

- **1. juli: Arbeidsmøte om veterinærvakt-distrikter**, Fylkeshuset, Molde. Arnar Lyche
- **6. august. Møte om veterinærvakta**. Skarstua.
På møtet deltok 14 personer, av disse 8 lokallagsledere, fylkesleder og organisasjonssjef i Bondelaget, og 2 lokallagsledere, fylkesleder og fylkessekretær i Bonde og Småbrukarlaget.
Oppsummering
 - Med tanke på tilfredsstillende dyrevern er veterinærberedskap gjennom hele døgnet sju dager i uka - i hele landet - er en absolutt forutsetning for landbruk i hele landet.
 - Det er staten sitt ansvar å opprettholde et slikt tilbud.
 - Kostnaden per veterinæroppdrag øker samtidig som bøndenes betalingsevne per oppdrag svekkes. For å bevare veterinærvaktordningen er det derfor behov for mer statlige penger.
 - Næringsgrunnlaget for veterinærene i vaktområdene er svært ulikt. Derfor må økt økonomisk kompensasjon tilpasses behovet.
 - Er en kollektiv avtale med Veterinærforeningen om levering av veterinærvakt-tjenester over hele landet, veien å gå?
 - Inndeling av veterinærvaktområder er stort sett hensiktsmessig. Tilbudet skal være like godt for bøndene i hele landet må legges til grunn.
- **18. august: Formøte før møtet med Landbruksdirektoratet om veterinære vaktområder i Romsdal**. Fylkeshuset, Molde. Konrad Kongshaug, Arnar Lyche
Deltakere på møtet var fylkeslag av Bondelaget, Bonde- og Småbrukarlaget og Den Norske Veterinærforening, i tillegg til kommunene. Diskuterte status og mulige løsninger, slik at en er godt forberedt til møtet med Landbruksdirektoratet 25. august.

- **25. august: Møte med Landbruksdirektoratet om veterinærvaktstrukturen i Averøy og Fræna, Gjemnes og Molde veterinærdistrikt.** Fylkeshuset, Molde. Konrad Kongshaug, Arnar Lyche.
Deltakere på møtet var kommunene i vakt-distriktene Averøy og Fræna, og Gjemnes, Den norske veterinærforenings lokallag, lokallagane i Bondelaget og Bonde- og Småbrukarlaget og Landbruksdirektoratet
- **14. september: Arbeidsmøte om veterinærvaktområder.** Bondelagskontoret. Molde. Konrad Kongshaug, Arnar Lyche
Referat fra møtet ettersendes. Totalt 20 deltakere, av disse 8 veterinærer
På møtet med Landbruksdirektoratet i Molde 25. august ble det avtalt at Møre og Romsdal Bondelag skulle innkalle både veterinærer og lokallagslederne i Bondelag og Bonde-Småbrukarlag i kommunene Hustadvika, Averøy, Kristiansund, Gjemnes, Molde og Aukra. Tema for møtet er eventuelle grensejusteringer mellom veterinærvaktområdene og eventuelt forpliktende samarbeid over grensene.

Litt om prosessen

Under møtet 1. juli bestemte faglagene seg for å gjennomføre en intern prosess for å samordne synspunktene fra næringa i størst mulig grad. Møre og Romsdal Bondelag inviterte til arbeidsmøte på Skaret 6. august der lokallagsledere fra både Bondelag og Småbrukarlag deltok, samt fylkesledere, deltok. Det ble skrevet et notat fra møtet som alle stilte seg bak som ble presentert av Konrad på møte med fylkesmannen og Veterinærforeningen 18. august, og på møte med Landbruksdirektoratet 25. august.

I referatet fra møtet 25. august står det blant annet: *Møre og Romsdal Bondelag tar ansvar for å organisere en videre prosess hvor landbruksnæringa og veterinærsida arbeider frem et samlet innspill til langsiktig løsning for å bidra til tilfredsstillende veterinærdekning i vakt-distriktene Averøy og Fræna, Gjemnes, Molde og Nesset. Innspillet sendes til Landbruksdirektoratet innen 1. november.*

Møre og Romsdal Bondelag inviterte derfor lokallagslederne og veterinærene innenfor disse vaktområdene til nytt arbeidsmøte i Molde 14. september.

6.9. Drøftingssak: Stortingsvalget 2021 og kontakt med kandidater og politiske partier

Stortingsvalget holdes 13. september 2021.

Mørebenken 2017-2021 består av Høyre 3, Ap 2, Frp 2, Sp 1, KrF 1.

1. Helge Orten, Høyre, Midsund
2. Sylvi Listhaug, Frp, Ørskog,
3. Else-May Botten, Ap, Molde
4. Jenny Klinge, Sp, Surnadal
5. Marianne Synnes, Høyre, Ålesund
6. Jon Georg Dale, Frp, Volda
7. Fredric Holen Bjørdal, Ap, Ørsta
8. Vetle Wang Soleim, Høyre, Smøla
9. Utjevningsmandat: Steinar Reiten, KrF, Averøy

Av disse har følgende 5 takket nei til gjenvalg: Else-May Botten, Marianne Synnes, Jon Georg Dale, Fredric Holen Bjørdal og Steinar Reiten.

Mørebenken blir redusert fra 9 til 8 representanter i neste periode.

SAKEN UTSATT TIL STYREMØTET I DESEMBER

6.10. Ny rovdyr talsperson i fylkeslaget

På styremøte 1. april i sak om arbeidsdeling i styret ble nestleder Odd Bjarne Bjørdal, Ørsta, oppnevnt som Rovdyr talsperson i fylkeslaget.

Mesteparten av rovdyr sakene i Møre og Romsdal skjer i nordre og indre deler av fylket, som er i andre regioner enn Søre Sunnmøre der Odd Bjarne bor. I samråd med leder og rovdyransvarlig ved fylkeskontoret, Atle Frantzen, har de kommet fram til at et styremedlem som bor i rovdyrutsatte områder oppnevnes som talsperson.

I styremøtet ble **Anna Håland Berget, Rauma, oppnevnt som ny rovdyr talsperson.**

SAK 21/2020: Digitalt årsmøtet i Norges Bondelag 30. september

Vedlegg: Noen av saksdokumentene.

Alle dokumenter er fortløpende lagt ut her: https://www.bondelaget.no/arsmotet2018_2/

Vedtak: Styret og utsendingene har diskutert sakene som skal opp på årsmøtet. Styret vil arbeide videre med å fremme de sakene og ved utsendingene i samsvar med det som kom fram i styrets drøfting.

Saksutredning:

Årsmøtet skulle etter planen holdes fysisk 30. september og 1. oktober 2020 på Scandic Lillehammer Hotel, etter at det fastsatte årsmøtet i juni ble utsatt på grunn av koronasituasjonen.

Styret i Norges Bondelag legger vekt på at det ikke er mulig å gjennomføre et ordinært årsmøte innenfor gjeldene regelverk fra Folkehelseinstituttet og helsemyndighetene. Matproduksjon er en samfunnskritisk viktig funksjon, og det er ikke ønskelig å ta noen sjanser med hensyn til mulig smittespredning.

Det blir ikke gjennomført generaldebatt i år, men det blir satt av god tid til behandlingen av Bondelagets næringspolitiske program for perioden 2020 – 2024.

Utsendinger fra Møre og Romsdal er foruten fylkesleder Konrad Kongshaug, Averøy, de årsmøtevalgte utsendingene Odd Bjarne Bjørdal, Ørsta, Petter Melchior, Fjord, Hilde Kjersem Kolberg, Hustadvika, Anna Håland Berget, Rauma, Audun Skjervøy, Fjord.

I tillegg møter organisasjonssjef Arnar Lyche. Arne Magnus Aasen, Tingvoll, deltar som ordstyrer i årsmøtet.

Ved gjennomføring av digitalt årsmøte kl 10.00-16.30 onsdag 30. september samles utsendingene fra Møre og Romsdal på Felleskjøpets møterom i 3.etasje i Molde.

Årsmøtet vises på storskjerm i møterommet med Teams-oppkopling, og alle utsendingene er i tillegg tilkoblet egen datamaskin for bl.a. avstemning m.m. gjennom SmartVote

I styremøtet var det satt opp gjennomgang og drøfting av følgende saker:

- **Sak 6 Norges Bondelags Årsmelding 2019**
- **Sak 7 Styrets beretning – konsernregnskap for Norges Bondelags for 2019.**
- **Sak 8 Rammebudsjett og kontingent til Norges Bondelag og Bondelagets Servicekontor AS for 2021**
Vedlegg: Finansbudsjett, driftsbudsjett og grunnlagsdata for kontingent
- **Sak 9 Næringspolitisk program for Norges Bondelag 2020-2024**
 - Sak til årsmøte 2020 - Næringspolitisk program for Norges Bondelag 2020-2024
 - Forslag innstilt av styret i Norges Bondelag 24.06.2020
 - Næringspolitisk program - Mål og tiltak 24.06.2020
 - Epost sendt alle inviterte 02.07.2020
- **Sak 10 Innkommet sak fra Troms Bondelag og styrets innstilling**
- **Sak 11, 12, 13, 14 og 15: Valg - Vedlegg: Valgkomiteens innstilling.**

VEDR SAK 9 - NÆRINGSPOLITISK PROGRAM NORGES BONDELAG 2020-2024

Styret i Møre og Romsdal Bondelag hadde på styremøte 4. februar næringspolitisk program til orientering. Styret vedtok å sende utkastet til lokallagene, slik at de som ville fikk mulighet til å komme med innspill til fylkeslaget med høringsfrist 28. februar.

Fylkeslaget mottok innspill og kommentarer fra disse lokallagene: Ørskog Bondelag, Hustad Bondelag og Indre Storfjord Bondelag.

Det var også noen lokallag som meldte tilbake at utkastet var drøftet, men at de ikke hadde noe skriftlig å tilføye, de mente at de viktigste faktorene for norsk landbruk var tatt med.

Fylkesleder og organisasjonssjef hadde arbeidsmøte på Bondelagskontoret i Molde 13. mars. De gikk gjennom innkomne innspill fra lokallagene og utarbeidet et utkast til uttale, som ble sendt fylkestyret på e-post til drøfting og godkjenning.

Følgende ble sendt til Norges Bondelag 19. mars 2020:

Innspill til Næringspolitisk program fra Møre og Romsdal

Vi er uenige i disposisjonen i det næringspolitiske programmet. Slik det er bygd opp nå, ser det ut som vi i landbruket skal drive med klimapolitikk, siden det som dreier seg om klima kommer som punkt 1 i programmet. Vi mener det er avgjørende å holde fast ved at vi faktisk driver med matproduksjon, og det er den primære oppgaven vår. Det bør også stå først. Men vi skal gjøre det på en klimavennlig måte, slik at det som i framlegget er punkt 1, bør være punkt 4 i det endelige programmet.

Skal landbruket fortsatt være ei sterk gruppe som står samlet må vi ha fokus på produksjonsfordelingen. De siste årene har distriktene tapt terreng i forhold til sentrale strøk. Norge importerer om lag 14 000 tonn storfekjøtt i året. Siden antall melkekyr går ned må distriktslandbruket styrkes på produksjon av kjøtt der store beiteressurser kan utnyttes. Vi foreslår derfor følgende tilføyelse etter siste setning i siste avsnitt på side 2 i dokumentet: *«Derfor blir styrkning av kanaliseringspolitikken enda viktigere i årene som kommer.»*

Behovet for virkemidler i rovviltforvaltningen gjelder ikke bare ulv og bjørn. Det gjelder også jerv, gaupe og kongeørn. Vi foreslår derfor følgende tilføyelse i andre setning i nest siste avsnitt på side 11 i dokumentet: Det må tillates flere virkemidler i skadefelling av *kongeørn, gaupe, jerv, ulv og bjørn*, og myndighetene må sikre finansiering og skolering av lokale fellingslag.

Andre momenter som bør vektlegges

- ✓ Det å styrke landbrukssamvirkene og bondens posisjon i verdikjeden er avgjørende for landbruk i hele landet.
- ✓ Vi er for reduksjon i soyaforbruket i norsk landbruk. Det er med å styrke bondens legitimitet hos forbrukeren. Hvorfor ikke kutte soya til alle husdyr? Gjør norsk landbruk mer norsk
- ✓ Klima må fortsatt ha stort fokus, men vi må gjøre det attraktivt for bonden å gjøre gode klimatiltak.
- ✓ Dyrevelferdsprogram må være en bransjestandard for alle varemottakere.
- ✓ Det er viktig å styrke Mattilsynet sin rolle.
- ✓ Med tanke på å trygge bondens totalsituasjon er det helt nødvendig å forbedre velferdsordningene. Det er også svært viktig av hensyn til rekrutteringen.

Innspill i august:

I august ba næringspolitisk avdeling om event endringsforslag til forslaget til Næringspolitisk program. På kort varsel sendte fylkesleder og organisasjonssjef 31. august følgende konkrete innspill fra Møre og Romsdal Bondelag til Norges Bondelag:

1. Marked, verdiskapning og økonomiske vilkår.

- Linje 147/148: Legge til rette for alternative omsetningskanaler.

Er dette noe vi i distriktene bør jobbe for? Kommer ikke dette mere sentrale områder til gode med større tettsteder og flere folk? Kan dette svekke samvirkene ytterligere, noe som igjen føre til svekkelse av distriktsjordbruket?

2. Areal-landbruk over hele landet.

- Linje 213: Innføre tak på arealtilskudd...

Vil dette føre til mindre arealer ut av drift? Kan ikke dette slå ut motsatt? Vil drive marginale arealer uten tilskudd med dagens kraftforpriser? Da lønner det seg bedre med høyere kraftforbruk og mindre arbeid. Hvis det stilles større krav til avlingsstørrelse for å utløse arealtilskudd, vil en forhindre at enkeltbønder «spekulerer» i arealtilskudd

- Linje 230: Styrke jordvernet

Det mest effektive for styrket jordvern vil være å håndheve dagens regelverk om driveplikt. Følge dette mye tettere ved eiendomsoverdragelser, og sette dette som krav for konsesjon.

3. Norsk matproduksjon i et klima i endring

- Linje 305/306: Mål om 25 prosent av husdyrgjødsel til produksjon av biogass i 2030 Dette målet er «hårete» og kan oppfattes som useriøst. Rent praktisk vil det være enormt ressurskrevende å transportere så mye husdyrgjødsel/biorest til og fra biogassreaktorene. Det vil skape et vanvittig transportbehov. Ei ku produserer om lag 30 kubikk møkk (inkludert vaskevann fra melkeroboten) i året, og det tilsvarer lastekapasiteten til en lastebil med tilhenger.

4. Landbrukets samfunnsoppdrag

- Linje 439: Utarbeide strategi som gir økt kvinneandel i landbruket Viktig å forbedre velferdsordningene i forbindelse med svangerskap og fødsel.

Kommentert og tillegg i styremøtet

Sak 9 Næringspolitisk program for Norges Bondelag 2020-2024

Ble tatt opp at det bør sendes inn noen presiseringer til ordlyden som omhandler rovdyr. Rovdyransvarlig ved fylkeskontoret, Atle Frantzen, sendte inn til programkomiteen for næringspolitisk program disse endringer/justeringer i begrepsbruken innen fristen 24. september:

Linje nr

- 279: Bestandsmålene for rovdyr skal ikke overskrides, og det skal ikke tillates ynglinger av rovdyr utenfor ~~sønene~~ **forvaltningsområdene**.
- 283: Soneforvaltningen må styrkes med tydelige handlingsregler, som sikrer at rovdyr som tar beitedyr i prioriterte ~~områder~~ **beiteområder** tas ut,...
- 286: Lisensfellerperioden for ulv utenfor ~~ulvesøna~~ **forvaltningsområdene** må starte 1. september, og **tilsvarende** for jerv 20. august.
- 292: Det må være mulig å utnytte beiteressursene i inn- og utmark, også innenfor ~~røvviltsonene~~ **forvaltningsområdene for rovdyr**.

Sak 11, 12, 13, 14 og 15: Valg

Styret drøftet valgkomiteens innstilling til de ulike valgene.

SAK 22/2020: Forslag til kandidater til faste utvalg i Norges Bondelag 2020/2021

Vedtak: Styret i Møre og Romsdal Bondelag vil fremme følgende kandidater til utvalg i Norges Bondelag: Audun Skjervøy, Norddal, som medlem i grøntutvalget, og Kristine Blindheim, Giske, som medlem av miljø- og bærekraftutvalget.

Saksutredning:

I styremøte 26. august gjorde styret i Norges Bondelag en vurdering av struktur og mandat for faste utvalg. Styret gjorde følgende vedtak:

Norges Bondelag viderefører tre faste utvalg som rådgivende organ for styret og sekretariatet:

- Kornutvalget,
- Grøntutvalget
- Miljø- og bærekraftutvalget

Inn på tunet -utvalget videreføres ut 2021, og får i oppdrag å foreslå hvordan Bondelaget skal ivareta arbeidsfeltet i Bondelaget uten fast utvalg. Utvalget arbeider etter någjeldene mandat.

I styremøte 14-15. oktober skal styret i Norges Bondelag oppnevne ledere og medlemmer til faste utvalg. De ber alle fylkeslagene om innspill på aktuelle kandidater innen 28. september.

I 2019 foreslo styret i Møre og Romsdal Bondelag følgende kandidater til utvalg i Norges Bondelag: Audun Skjervøy, Norddal, som medlem i grøntutvalget, og dersom Oddvar Mikkelsen, Surnadal, vil fortsette i kornutvalget, vil fylkesstyret foreslå gjenvalg for to nye år.

Oddvar Mikkelsen, Surnadal, ble gjenvalgt som medlem i kornutvalget i Norges Bondelag for perioden 2019-2021, og er således ikke på valg i år.

Vedlagt oppsett som viser hvilke posisjoner som skal oppnevnes og hvem som tar gjenvalg.

Oppsett nedenfor viser hvilke utvalg som skal oppnevnes

1. Grøntutvalget: Rådgivende organ i saker som handler om potet-, grønnsak-, frukt- og bærprodusenters interesser. Arbeidsområdet omfatter produksjon både på friland og i veksthus. Leder og 6 medlemmer. Norsk Gartnerforbund (NGF) og Gartnerhallen inviteres med i utvalget som konsultative medlemmer

2. Kornutvalget: Rådgivende organ i saker som handler om kornprodusentenes interesser. Utvalget skal vektlegge både kornproduksjonen og anvendelsen av kornet. Leder og 4 medlemmer. Norkorn og Norske Felleskjøp inviteres med i utvalget som konsultative medlemmer.

3. Miljø- og bærekraftutvalget: Rådgivende organ i saker som handler om miljøspørsmål. Utvalget skal arbeide med miljø- og klimavirkemidler bl.a over jordbruksavtalen. Leder og 5 medlemmer. Norsk Landbruksrådgivning inviteres med i utvalget som konsultative medlemmer.

SAK 23/2020: Årsmøterunden i lokallaga – styrets deltakelse, tema, plansjer

Vedlegg: Oversikt over besøk på årsmøter i lokale Bondelag, 2015, 2016, 2017, 2018 og 2019 og forslag til deltakelse i lokallagsårsmøtene 2020.

Vedtak: Med bakgrunn i gjennomføringskostnader ønsker styret å videreføre opplegget fra tidligere år om å redusere kostnadene i forbindelse med avvikling av lokallagsårsmøtene. Dette gjøres ved at styremedlemmene begrenser sin deltakelse mest mulig til lokallag i eget nærområde, og ved at de ansatte i større grad stiller som fylkeslagets utsending. Plansjene gjøres ferdig med de innspill som kom fram på møtet.

Saksutredning:

Utkast til plansjer fra fylkeskontoret på aktuelle tema som kan brukes i foredrag på årsmøterunden ble lagt fram og gjennomgått på møtet. Styret kom med innspill til tema de mener det bør lages plansjer på. Plansjene slutføres snarest av fylkeskontoret, og sendes styret før årsmøtene.

Før årsmøterunden i 2016 vedtok styret endringer i deltakelse på lokallagenes årsmøter. Det var begrunnet i stort pengeforbruk med gjennomføring av årsmøterunden. Styremedlemmene begrenser sin deltakelse til lokallag i eget nærområde.

Deltakelse på ett lokallagsårsmøte koster kr 2.400 i daggodtgjørelse + reise = ca kr 3000

Årsmøtene i lokale Bondelag skal holdes i perioden 1. – 31. oktober. Lokale årsmøter er viktig arena for meningsutveksling mellom medlemmer og signal fra lokallaga inn til fylkesstyret.

Fylkeskontoret sendte 3. september e-post til lokallagslederne om at innenfor gjeldende smittevernregler og ut fra dagens koronasituasjon, planlegger fylkeslaget at vi skal klare å gjennomføre årsmøterunden i lokallagene på vanlig måte, det vil si fysiske årsmøter, og med deltakelse fra fylkesstyret/kontoret slik som tidligere år. Gjeldende retningslinjer fra FHI er at møter kan gjennomføres med inntil 200 deltakere.

Fylkeskontoret har satt opp forslag til deltakelse på årsmøtene. Denne lista var sendt ut til styret, og endelig gjennomgang ble gjort i styremøtet.

Styrets deltakelse, meldingsskjema om valg, rapport lokallagsarbeid og aktivitetsmidler, forslag på innkalling og sakliste til årsmøte, adresseetiketter og medlemslister sendt lokallagene 23. september.

Lokallagene tar direkte kontakt med oppsatt styremedlem/ansatt og avtaler tid for årsmøtet i oktober.

SAK 24/2020: Fylkeslagets økonomi – rapport pr 22. september 2020
--

Vedtak: Framlagt rapport tas til orientering.

Økonomirapport ettersendt på e-post og delt ut på møtet.

Regnskap 22. september 2020	Regnskap	Budsjett 2020			Regnskap 22.09.2020		
		Inntekter	Kostnader	Netto	Inntekter	Kostnader	
Avdeling	2019						
8101 Generelt	833 279	1 271 000	0	1 271 000	1 274 200	1 653	1 272 547
8103 Fylkesleder	154 325	0	300 000	-300 000	0	178 828	-178 828
8105 Opplæring tillitsvalgte	111 500	0	30 000	-30 000	0	2 500	-2 500
8110 Styret	-532 322	0	500 000	-500 000	0	122 657	-122 657
8112 Ledermøtet	-109 427	0	120 000	-120 000	0	995	-995
8113 Årsmøtet	-172 285		170 000	-170 000	0	158 536	-158 536
8119 Valgmennda	-71 357	0	40 000	-40 000	0	28 669	-28 669
8122 Landbrukskonferansen	-232 787	80 000	80 000	0	83 760	67 884	15 876
8123 Matfestivalen	0	0	0	0	0	0	0
8125 Utadretta informasjon	-9 026	0	40 000	-40 000	0	0	0
8131 Støtte og gaver	-1 242	0	0	0	0	1 163	-1 163
8132 Unge bønder	18 040	100 000	100 000	0	134 093	129 563	4 530
8135 Møter og kurs.	-36 052	0	35 000	-35 000	0	5 283	-5 283
8136 Kurs- og arrangementsutg.	-12 302	0	36 000	-36 000	0	6 196	-6 196
8140 Aktive lokallagsmidler	687	282 452	282 452	0	269 382	0	269 382
8146 FARM	-40 543	0	0	0	0	0	0
	90 220	1 733 452	1 733 452	0	1 761 435	703 927	1 057 508

Økonomirapport 22.09.2020

Avdeling 8103 fylkesleder: Mindre reising på grunn av korona.

Avdeling 8110 Styret: Vi har spart kostnader på grunn av korona

Avdeling 8113 Årsmøtet: Vi har brukt kr 11 974 mindre til årsmøtet enn budsjettet.

Avdeling 8119 Valgmennda: Valgmennda har brukt kr 11 331 mindre enn budsjettet.

Avdeling 8122 Landbrukskonferansen: Overskudd på kr 15 876. Budsjettet i null

Avdeling 8132 Unge bønder: Samling for unge bønder på Harøya i februar gikk med overskudd på kr 4530

Avdeling 8135 Møter og kurs: Utgifter til grøntutvalg, deltagelse i næringsgruppe i Grønn forskning og skoleutvalg Gjermundnes.

Avdeling 8136 Møter og kurs: Vi har arrangert to møter om veterinærvakta.

Avdeling 8140 Aktive lokallag: Vi har mottatt kr 269 382 til å støtte arbeidet i lokallagene, men så langt er ingen penger fordelt.